

A Joaquim Carbó
com a bon
observador,
li agraden els terrats
QUIM PUIG

PANTALONS CURTS. LA INFANTESA D'UN ESPECTADOR NAT
Joaquim Carbó
Editorial: Ara Llibres
Barcelona, 2013
Pàgines: 176
Preu: 9,90 euros

A bans que res, voldria aplaudir la iniciativa d'Ara Llibres d'encarregar a diverses personalitats del món cultural català unes breus memòries de la infantesa. Els dies que vam ser nens ens determinen, ens configuren. Vegeu, si no, les contingudes en aquest llibret tan ple de substància, tan agraït de llegir, que, malgrat que es refereixen al període de la guerra i de la immediata postguerra (Carbó va néixer el 1932), l'autor no ha dubtat gens a encapçalar amb dos versos de Verdaguier que ja són tota una declaració de principis, una divisa esperançadora: "Lo matí de ma infantesa, / quin matí fou més hermos!".

He gaudit molt amb aquest llibre, tot i ser una obra, en aparença, sense gaires pretensions, tot i ser un títol que sembla que vulgui avançar de puntetes cap a la taula de les novetats de les nostres llibreries (les que encara resisteixen). "En revisar aquestes notes —explica Carbó, en el capítol final—, m'adono que, ja de petit, vaig ser molt més un observador, un tafaner, que no pas un actor". *Batxiller*, en diu la besàvia dels meus fills. D'aquí, doncs, el subtítol de l'obra: *La infantesa d'un espectador nat*. Pel que fa al títol, la cosa és prou clara: els pantalons curts són la peça de roba característica de la infància, mentre que els llargs ja marquen l'ingrés en l'antecamera de l'edat adulta que representa l'adolescència: "No va ser fins a quart curs del peritatge mercantil que no vaig començar a portar pantalons llargs amb certa regularitat".

El món que ens descriu l'escriptor pot resultar estrany a lectors joves o molt joves ("Si aquest text arriba a mans d'algú que té la sort de no haver arribat als cinquanta anys es pot pensar que li prenc el pèl, que exagero o que

Valuós menudall de Carbó

aquests són records de fa un parell de segles"). Jo tinc la sort de no haver arribat, encara, a cinquanta anys —ja hi vaig anant, però—, i, tanmateix, aquestes pàgines evocatives i evocadores, tan plenes com un *mundo* de tot d'elements, no em semblen rares, ni velles de dos segles, ben al contrari. Potser perquè encara he viscut, i és el meu, un món en què les coses es feien de manera manual; un món en què la virtualitat no havia estat més que una paraula rara, per no dir un reneç.

Pantalons curts descriu, a partir de capítols molt curts que podrien comparar-se a les estampes d'un àlbum, aquells anys d'infant de

L'apunt

Joaquim Carbó, autor de *La casa sota la sorra* (1966) i uns cent vint-i-nou títols més, ha guanyat una desena de premis, entre els quals un de molt merescut el Premi Trajectòria al conjunt de la seva obra, que va rebre el 2011.

l'autor que discorrien, per mor de la guerra, entre la casa dels avis materns, a Caldes de Malavella, i el carrer de Dènia, a Barcelona, a tocar de la plaça Cardona (que ja havia recreat literàriament en un llibre prou interessant). Potser és el món d'ahir, que diria Stefan Zweig, però amb la seva bona mà literària Joaquim Carbó ens el fa reviure amb un punt d'emoció que no s'allunya mai gaire de la seva dicció irònica, amable i gens verinosa: "Els dies d'hivern intentàvem matar el fred —només el podíem ferir— posant els peus com més a la vora millor d'un brasero en què cremava terregada: menudall de carbó, que podia carregar força l'ambient fins a produir mal de cap".

Aquí, l'autor ens justifica com, els anys quaranta i en el seu entorn social, la qualitat de vida era "qüestió d'aixetes". Allà ens fa reparar en un cartellet on hi diu: *Se forran botones*. Més avall, ens apareix un barret de milícia, i, poc després, el pare del lletraferit que ha de marxar al front. Un plaer autèntic de lectura, aquest nou Carbó: per exemple, quan explica els estius a Caldes, i ho fa d'una manera que no sembla gaire distant d'un dels llibres que, segons reconeix, el va marcar en aquells dies de fa més setanta anys: *Les aventures de Tom Sawyer*. O quan relata que els tres balnearis de Caldes de Malavella van haver d'habilitar-se, durant la Guerra Civil i la Primera Guerra Mundial, com a hospitals per als soldats ferits o els refugiats. L'Escola Lepanto o la formació cinematogràfica; l'afició pel Club Deportivo Europa; la xocolatina que li va donar un parent milicià, ferit a la guerra; les dones que més l'han marcat; i, fins i tot, un esment a la pederàstia d'algú vestit amb sotana... No se'l perdin. *